

Примљено:	12.4.2021.	Образац Д4
Орг. јед.	Број	Вредност

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Османовић Зајић Саша Јелена
Датум и место рођења	12. 02. 1989. године у Нишу

Основне студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Филозофски факултет
Студијски програм	Педагогија
Звање	Дипломирани педагог
Година уписа	2008. године
Година завршетка	2012. године
Просечна оцена	8.74

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Филозофски факултет
Студијски програм	Педагогија
Звање	Мастер педагог
Година уписа	2012. године
Година завршетка	2014. године
Просечна оцена	9.86
Научна област	Педагогија
Наслов завршног рада	Рефлексије студената педагогије о будућој професији

Докторске студије

Универзитет	Универзитет у Београду; Универзитет у Нишу
Факултет	Филозофски факултет
Студијски програм	Педагогија
Година уписа	2014. године у Београду; 2017. године у Нишу
Остварен број ЕСПБ бодова	170
Просечна оцена	10.00

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације	Улога и значај поступка ретестирања у квази-експерименталним истраживањима у педагогији
Име и презиме ментора, звање	Проф. др Јелена Максимовић, ванредни професор
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације	8/18-01-005/19-037 Датум 28. 06. 2019. године

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна	186 страна
-------------	------------

Број поглавља	3 целине (7 поглавља у теоријском делу, 10 у методолошком делу, 1 у анализи и интерпретацији резултата истраживања, укупно 18), дискусија, закључак, литература, прилози
Број слика (шема, графикона)	8 слика, 5 графикона
Број табела	38 табела
Број прилога	6 прилога

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Maksimović, J i Osmanović, J. (2020): <i>Statistički testovi u pedagoškim istraživanjima</i>. Niš: Filozofski fakultet. ISBN 978-86-7379-531-7, COBISS.SR-ID 16320009</p> <p>Књига <i>Статистички тестови у педагошким истраживањима</i> говори о употреби SPSS програма као иновативне методе у високошколској настави. Уџбеник <i>Статистички тестови у педагошким истраживањима</i> чине следеће целине: Предговор, Увод, 15 тематских целина, Закључак, Литература, Појмовник, Индекс појмова и Индекс аутора. На крају сваког уџбеничког поглавља дата су питања за промишљање и активности, као и препоручена литература о задатој проблематици. Циљ примене SPSS програма у високошколској настави је да студенти науче основе статистике, како би боље разумели и проценили информације у свету, обрађивали статистичке налазе и радили анализу и интерпретацију истих.</p>	M42
2	<p>Maksimović, J. i Osmanović, J. (2016): <i>Istraživanja pedagoga u školi: Primeri refleksivne prakse</i>. Niš: Filozofski fakultet. CIP 37.136 UDK 371.136, 37.012 ISBN 978-86-7379-394-8 COBISS.SR-ID 223952908</p> <p>Практикум <i>Истраживања педагога у школи: примери рефлексивне праксе</i> намењен је студентима и будућим педагозима у циљу њиховог припремања за рад у школама. Практикум представља значајну подршку методолошком и статистичком образовању студената педагогије. Сврха Практикума усмерена је на примену и повезивање методолошких знања, израду пројеката истраживања, упознавање са врстама, циљевима, методама и организацијом педагошког истраживања, самостално конструисање инструмената, израду плана прикупљања и обраде података, уважавање стандарда и процедуре у истраживању, процењивање утицаја добијених резултата у пракси, овладавање стручном терминологијом, упознавање, као и прихватање етике истраживачког чина у васпитању и образовању.</p>	M43
3	<p>Maksimović, J. & Osmanović, J. (2019): Teachers' self-concept and its benefits for science education. <i>Journal of Baltic Science Education</i>, 18(1), 105-116. ISSN 1648-3898 (Print), ISSN 2538-7138 (Online). https://doi.org/10.33225/jbse/19.18.105</p> <p>Схваћен као слика или појам о себи, селф-концепт представља значајан предуслов професионалног развоја наставника. Истраживање је усмерено на селф-концепт са намером да се утврди како наставници основних и средњих школа перципирају себе. На основу скале процене, поступком факторске анализе, издвојени су фактори који су потом сагледани у односу на варијабле радно искуство и задовољство примањима. Добијени резултати су показали да прихватање себе и рад на себи, задовољство собом и наставничком професијом, као и иницијатива и отвореност према променама варирају у зависности од радног искуства и задовољства примањима. Перцепција личних и наставних квалитета наставника је независна од поменутих варијабли.</p>	M23
4	<p>Maksimović, J. i Osmanović, J. (2017). Korelaciona istraživanja u pedagogiji. <i>Radovi Filozofskog Fakulteta</i>, broj 19, 143-153. Pale: Univerzitet u Istočnom Sarajevu. ISSN 2490-3566 (print), UDK 37.012, ISSN 2490-3701 (online) COBISS.BH-ID 5843480 https://doi.org/10.7251/FIZN1719143M</p> <p>За потребе овог рада пажња је усмерена према футуролошким и нормативно развојним аспектима педагогије, који су као такви у уској повезаности са педагошким истраживањим и основним категоријама које се појављују у оквиру педагошких истраживања, а то су закони, законитости и корелационе везе и односи, као и</p>	M52

	<p>каузалне, узрочно-последичне везе и односи у педагозији. Поуздана методологија доводи до поузданих резултата, на основу који се могу предвидети неке појаве у будућем периоду. Управо из овог разлога можемо говорити о футуролошком аспекту педагозије, који се јасно може предвидети путем корелационих и каузалних веза и односа у испитивању емпиријских педагошких појава.</p>	
5	<p>Osmanović, J. i J. Mihajlović (2014): The Role of Action Research in Creating School without Violence. <i>Research in Pedagogy</i>, 4 (1), 141-150. Belgrade: Academy for Education; Vršac: Preschool Training Teacher College. ISSN 2217-7337, COBISS.SR-ID 268028167 http://research.rs/wp-content/uploads/2015/01/10-Osmanovic-Mihajlovic-Engl.doc.pdf</p> <p>У раду је спроведена евалуација ефеката програма Школе без насиља, реализованог у виду акционог истраживања. Општи циљ истраживања усмерен је на сузбијање насилничког понашања и стварање позитивне климе у школи. Рад на истраживању одвијао се у три фазе. У првој фази истраживања осмишљаване су програмске активности и садржаји, организација обуке наставника који су пристали да учествују у пројекту. У другој фази акционог истраживања су се одвијале реализације активности и евалуација процеса, а у последњој фази извршена је сумативна евалуација ефеката програма. Резултати су показали да се акционим истраживањем мења и унапређује васпитно-образовна пракса у свим фазама истраживања.</p>	M52
6	<p>Osmanović, J. (2019): Metodološke karakteristike članaka objavljenih u časopisu pedagogija u razdoblju od 2005. do 2015. godine. <i>Pedagogija</i>, 1, 5-18. UDK-37 ISSN 0031-3807 http://www.forumpedagoga.rs/wp-content/uploads/2019/Pedagogija%201-2019%20wm.pdf</p> <p>У раду се хронолошки приказују методолошке карактеристике чланака објављених у часопису Педагозија у раздобљу од 2005. до 2015. године с циљем да се прикаже методолошка перспектива и развој методолошке компетентности аутора који су реализовали различите врсте педагошких истраживања и користили различите истраживачке методе, технике и инструменте. Радови су анализирани према критеријуму: теорија–емпирија и врста педагошких истраживања.</p>	M53
7	<p>Osmanović, J. i Maksimović, J. (2017): Kompetencije nastavnika istraživača refleksivne nastave. <i>Godišnjak za pedagogiju</i>, 2 (1), 79-88. Filozofski fakultet, Univerzitet u Nišu. UDK 37, ISSN 1821-4770 https://doi.org/10.46630/gped.1.2017.07</p> <p>У раду се говори о наставнику рефлексивном практичару, о рефлексивној настави и о истраживању наставне праксе. У истраживању је акценат стављен на анализу изазова са којима се сусрећу наставници рефлексивни практичари истражујући наставу, с обзиром на пол, с обзиром на тип школе у којој су запослени (основне и средње школе) и различите године радног стажа. Истраживање је спроведено у школама на територији града Ниша. Узорак обухвата 209 испитаника. Подаци су показали да се васпитно-образовни систем, као део укупног система друштва, мора стално реформисати и усавршавати како би одговорио свим захтевима који су му постављени.</p>	M54
8	<p>Osmanovic, J. i Milanović, A. (2020): Uslovljenost poznavanja kompleksnosti fenomena i potencijalnih načina identifikovanja darovitih i kreativnih učenika u školskom kontekstu. <i>Tematski zbornik 25, Kompleksnost fenomena darovitosti i kreativnosti- Izazovi i i društvo. – Visoka škola strukovnih studija za vaspitače „Mihailo Pavlov“ - Vršac, Srbija UNIVERZITET DE VEST “AUREL VLAJKU” Arad – Rumunija</i> ISBN: 978-86-7372-281-8, 25 (2020),319-328 http://www.uskolavrsac.edu.rs/Novi%20sajt%202010/Dokumenta/Izdanja/25%20Okrugli%20sto/35%20-%20Osmanovic Milanovic.pdf</p> <p>Предмет истраживања представљају искуства наставника основних школа о феномену даровитости и условљености познавања комплексности феномена и потенцијалних начина идентификовања даровитих и креативних ученика у школском контексту. Значај рада, поред сазнајног, огледа се и у апликативном циљу са тежњом да се даровитост схвати као збир интелигенције и креативности, и не остане незапажен и у сенци просечности. За потребе овог истраживања је коришћен sutvaу истраживачки метод са дескриптивном анализом података, коришћена техника је скалирања и инструмент скала процене Ликертовог типа. У истраживању је учествовало 203 наставника основних школа са југа Србије. Добијени налази интерпретирани су</p>	M33

	помоћу параметријске статистике, t-теста и ANOVA тестирања.	
	Osmanović, J. & Maksimović, J. (2017): Cognitive opportunities and case methods restrictions in social studies. 1st Anglo-American Conference on Multidisciplinary Studies (AACMS'17). Conference full-paper proceedings e-book, 13-23. Girne, Cyprus: Anglo American publications, USA LLC. Published by Anglo-American Publications LLC, 3422 Old Capitol Trail, Suite 700, Wilmington, Delaware, 19808-6192, USA. ISBN 978-1-946782-00-7	M33
9	У овом истраживању анализирани су студије случаја интеграције ромске мањине у социјални систем. Посебан нагласак у истраживању усмерен је на анализу стереотипа који произилазе из културних образаца Рома, с обзиром на чињеницу да за њих постоји много различитих предрасуда, док с друге стране нема приступа критичкој анализи и не указује на њихову посебност. Пред тога анализирани су поједини документи афирмације права ромске националности, као и резултати досадашњих истраживања о статусу припадника ромске националности. Сва истраживања, али и пракса нам говоре да успешност контакта две групе зависи од њиховог заједничког рада, тражења сличности међу њима, са прихватањем оне групе која се по неким културним обрасцима разликује од других. Истраживање је теоријског карактера, коришћена метода теоријске анализе са техником анализе садржаја.	

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.

ДА НЕ

Кандидаткиња Јелена Османовић Зајић испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације под називом *Улога и значај поступка ретестирања у квази-експерименталним истраживањима у педагогији*, а који су предвиђени Законом о високом образовању и Статутом Универзитета и Факултета. Кандидаткиња је приложила 9 радова реферисаних у домаћим и страним часописима, од којих је једна публикација уџбеник, друга практикум у издању Филозофског факултета Универзитета у Нишу. Сви радови припадају научној области *Педагогија* и научним дисциплинама *Истраживања у педагогији* и *Статистика у педагошким истраживањима* на којима је и заснована докторска дисертација.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Докторска дисертација под називом *Улога и значај поступка ретестирања у квази-експерименталним истраживањима у педагогији* има три главне целине: теоријски приступ проблему истраживања, методолошки приступ проблему истраживања и део анализе и интерпретације резултата истраживања.

У оквиру теоријског приступа проблему истраживања сагледавају се различити епистемолошко-методолошки приступи у педагошким истраживањима, даје преглед истраживачких алата и апаратуре у квалитативним и квантитативним истраживањима и указује на значај мерења и испитивања метријских карактеристика инструмената истраживања, а затим се анализирају карактеристике експерименталне педагогије од њеног оснивања до данашњице. Посебан акценат стављен је на квази-експерименталну педагогију која нуди одговор о повезаности између испитаних појава, а касније и узрочно-последичних веза.

Методологија истраживања је коректно изведена са детаљним описима методолошких елемената: проблема, предмета, циљева (теоријски, сазнајни и апликативни циљ), задатака и хипотеза истраживања, варијабли истраживања, метода, техника и инструмената истраживања, организације и тока истраживања и статистичких параметара и апаратуре. Методологија истраживања је окренута методолошким оријентирима и формулацијама који су преиспитани практичном применом квази-експерименталног истраживања у основним школама.

У делу *Анализа и интерпретација резултата истраживања* аутор адекватним одабиром статистичких параметара испитује постављени проблем истраживања *Да ли поступком ретестирања корелационе везе и односи могу указивати на постојање каузалних веза и односа и да ли се квази-експеримент може окарактерисати реалним експериментом без насумичног одабира узорка истраживања?* Анализом података аутор потврђује постављене хипотезе истраживања и указује на предности поступка ретестирања у квази-експерименталним истраживањима у педагогији.

Након треће целине, аутор отвара дискусију са освртом на анализирани теоријски и методолошки део и на крају изводи закључна разматрања са низом изведених постулата на основу написане докторске дисертације. Дисертација се завршава списком од укупно 198 коришћених извора и приказом

коришћених инструмената за потребе спровођења квази-експерименталног истраживања.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

Докторска дисертација кандидаткиње Јелене Османовић Зајић је урађена у складу са нацртом квази-експерименталног истраживања. Реализовани су теоријски, сазнајни и апликативни циљеви који су се односили на: анализу карактеристика експерименталних и квази-експерименталних истраживања као врста квантитативних истраживања ради испитивања могућности примене квази-експерименталног истраживања у школском окружењу посредством неколико ретест поступака; разматрање претпоставке да корелативност имплицира каузалност у ситуацијама када прави експеримент није могуће извести и то посредством ретестирања у квази-експерименталним истраживањима у чему се и огледа значај наведеног поступка; афирмација експерименталне и квази-експерименталне педагогије поступком ретестирања у виду практичног спровођења у васпитно-образовној пракси.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Једна од тенденција докторске дисертације кандидаткиње Јелене Османовић Зајић јесте да се на једном месту стекне одређена перспектива истраживачког процеса, као и да се подстакне већа аргументованост практичних налаза експерименталних истраживања, као и афирмација квази-експерименталних истраживања у педагогији као науци. Представљено истраживање је само још један од показатеља да са коначним теоријама, морамо бити обазриви и добро промислити која се терминологија у сваком појединачном случају користи, поготово када је реч о квази-експерименталним истраживањима. Допринос дисертације се може сагледати на следећи методолошки постављен начин: - Уколико у више истоветних мерења се добију исти или слични резултати, можемо имплицирати да корелативност две појаве чвршће указује на каузалност између две појаве. Испитано је да ли је такав методолошки постулат и законитост могуће открити и поставити у непосредној васпитно-образовној пракси. На нашим просторима не постоје довољно опсежно спроведена квази-експериментална истраживања којим се преиспитују методолошке дефиниције кроз емпирију, већ су углавном испитивања усмерена на неке практичне проблеме из непосредне васпитно-образовне праксе. Такође, указано је на потребу усавршавања у овој области и исказана је потреба за увођењем експерименталних и квази-експерименталних истраживања као посебног предмета на студијама педагогије. Констатује се да докторска дисертација је намењена истраживачима и онима који желе то у будућности да постану.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Кандидаткиња Јелена Османовић Зајић је у изради докторске дисертације показала посвећеност раду, добру организованост и способност за бављење научним радом. У консултативном и темељном раду са ментором и члановима комисије уважавала је сугестије и успешно је проучавану материју систематизовала у компактну целину. Докторска дисертација представља вредан допринос педагошкој науци, посебно статистици у педагошким истраживањима. Софтверски извештај потврђује да докторска дисертација представља оригинално и самостално научно дело о проблему поступка ретестирања у квази-експерименталним истраживањима у педагогији.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

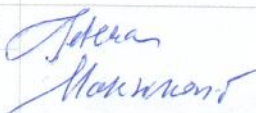

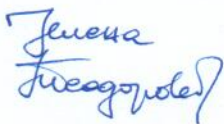
Докторска дисертација *Улога и значај поступка ретестирања у квази-експерименталним истраживањима у педагогији* писана је систематично, логично, прегледно и јасно. Кандидат уме да одабере и анализира оно што је најбитније с гледишта предмета и циља њеног истраживања. Има у раду, наравно, и питања која захтевају потпунију елаборацију и додатна објашњења, али о томе ће бити речи на одбрани, када ће чланови комисије изнети појединачне примедбе и дати одређене сугестије.

Комисија у наведеном саставу **позитивно оцењује и прихвата** урађену докторску дисертацију кандидаткиње Јелене Османовић Зајић и предлаже Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу да усвоји позитивну оцену урађене докторске дисертације и да одобри њену јавну одбрану.

КОМИСИЈА

Број одлуке НСВ о именовану
Комисије 8/18-01-003/21-023

Датум именовања Комисије 22. март 2021. године

Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	Проф. др Вељко Банђур, редовни професор	председник	
	Педагогија	Учитељски факултет Универзитет у Београду	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	
2.	Проф. др Јелена Максимовић, ванредни професор	ментор, члан	
	Педагогија	Филозофски факултет Универзитет у Нишу	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	
3.	Проф. др Марина Матејевић, редовни професор	члан	
	Педагогија	Филозофски факултет Универзитет у Нишу	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	
4.	Проф. др Јелена Теодоровић, ванредни професор	члан	
	Педагогија	Факултет педагошких наука у Јагодини Универзитет у Крагујевцу	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	

Датум и место:
30. марта 2021. године, Ниш